

BETÆNKNING**Afgivet af Erhvervs- og Råstofudvalget****vedrørende****Forslag til: Inatsisartutlov om screening af visse udenlandske investeringer***Fremsat af Naalakkersuisoq for Erhverv, Råstoffer, Energi, Justitsområdet og Ligestilling***Afgivet til forslagens 2. behandling**

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Mariane Paviassen Jensen, Inuit Ataqatigiit, formand

Medlem af Inatsisartut Juno Berthelsen, Naleraq, næstformand

Medlem af Inatsisartut Hans-Erik Enoksen, Demokraatit

Medlem af Inatsisartut Lars Poulsen, Siumut

Medlem af Inatsisartut, Bentiaaraq Ottosen, Atassut

Udvalget har efter førstebehandlingen den 12. november 2025 under EM2025 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Lovforslaget har til formål at forhindre, at udenlandske investeringer kan udgøre en trussel mod Grønlands sikkerhed eller den offentlige orden. Forslaget er bygget op omkring en kombination af en sektorordning, der gælder for særligt følsomme sektorer, og hvor godkendelse er et krav, og en frivillig tværsektoriel anmeldelsesordning for andre udenlandske investeringer.

Blandt de særligt følsomme sektorer er bl.a. råstofsektoren, kritisk infrastruktur samt investeringer i produkter med dobbelt anvendelse, altså en potentiel militær anvendelse.

Herudover indeholder lovforslaget en række andre bestemmelser, der er nødvendige for at ordningen kan gennemføres. F.eks. er der bestemmelser om ekspropriation og domstolsprøvelse, idet der for så vidt angår sidstnævnte er særlige hensyn i forhold til fortrolighed mv.

Førstebehandlingen i Inatsisartut

Der var bred og solid opbakning til lovforslaget, og det blev fra flere sider understreget, at der et reelt behov for en lovgivning, der gør det muligt for Grønland at sikre sig, at udenlandske investeringer ikke udgør en trussel for landet. På den måde følger Grønland blot den almindelige udvikling i en verden, hvor andre lande også har fokus på behovet for at screene investeringer.

Men det var ligeledes et gennemgående tema under førstebehandlingen, at Grønland har behov for og ønsker udenlandske investeringer. Man skal bare sikre sig, at det sker på betryggende og ansvarlige vilkår, og at man har gennemsigtighed i forhold til udenlandske investeringer. Det betyder dog også, at man bør søge at finde en god balance, hvor man har krav og en sagsbehandling, der er både gennemsigtig, men også smidig. Det var således også et gennemgående tema i debatten, at Grønland bør være et land, der er kendetegnet ved at have et attraktivt investeringsmiljø for udenlandske investeringer.

På den baggrund blev forslaget henvist til behandling i Erhvervs- og Råstofudvalget.

Høringssvar

Forslaget har været i offentlig høring i perioden 15. september 2025 til 13. oktober 2025.

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartuts Formandskab.

Udvalget har noteret sig, at der udtrykkes generel tilfredshed med lovforslaget, herunder bl.a. fra følgende eksterne høringsparter: Transparency International (TIG), Visit Greenland, Grønlands Erhverv (GE) og Grønlandsbanken.

Udvalget finder overordnet set, at høringsnotatet er godt, og at der er tale om en systematisk og loyal gennemgang af de modtagne høringssvar.

Udvalget har noteret sig, at forslagsstiller har bemærket i høringsafsnittet, at også nationale myndigheder og statslige organer fra Danmark og Færøerne er omfattet af definitionen af ”udenlandsk investor”.

GE foreslår, at der etableres en præ-screening, så virksomhederne kan få et bindende svar på, om en planlagt investering er omfattet. Udvalget finder, at der er tale om et potentielt spændende forslag.

Hvad angår forslaget § 4, stk. 2, så har udvalget noteret sig, at forslaget er ændret på baggrund af de modtagne høringssvar, så det kun er kommercielle vandkraftværker, som er omfattet af § 4, stk. 2, nr. 8, mens vandkraftværker, der benyttes til offentlig forsyning, i stedet skal være omfattet af ”kritisk infrastruktur”, jf. forslaget § 4, stk. 2, nr. 5.

Udvalget har noteret sig, at § 17 om ansøgningssprog er ændret på opfordring af TIG, så ansøgninger kan indgives på dansk. Udvalget bifalder, at det er ansøger, der skal bære omkostningerne, hvis Naalakkersuisut vurderer, at der er behov for oversættelse til grønlandsk.

Forslagets økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser ved forslagens realisering er beskrevet under forslagens almindelige bemærkninger. Det er her anført, at det vurderes, at forslaget har væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige, i form af væsentlige omkostninger til etablering og drift af screeningsordningen, der ikke kan afholdes inden for de nuværende rammer.

Det drejer sig primært om udgifter til:

- Opbygning af en ny sagsbehandlingsenhed
- Løbende sagsbehandling,
- Juridiske kompetencer,
- Vejledning og kontrol,
- Driftsudgifter og udgifter til private eksterne databaser til brug i sagsbehandlingen, og
- Udvikling og drift af et IT-sagssystem, der kan håndtere højt klassificeret materiale

Det skønnes, at forslaget vil medføre meromkostninger for det offentlige i omegnen af 2,0 – 3,0 mio. kr. årligt til administration af den foreslåede ordning samt 1,0 mio. kr. årligt til drift af IT-systemer, IT-udvikling, adgang til relevante selskabsdatabaser og vedligehold m.v.

I forhold til de økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet påpeges det, at det vil være den udenlandske investor, der vil skulle ansøge om tilladelse til eller indgive anmeldelse af udenlandske investeringer m.v., hvorfor forslaget ikke vil få direkte økonomiske eller administrative konsekvenser for grønlandske virksomheder.

Men som det også fremgår af bemærkningerne til forslaget, så vil der kunne være en række indirekte eller afledte effekter, f.eks. så vil en aftale om eller fastsættelse af mitigerende vilkår i konkrete sager kunne medføre indirekte konsekvenser i form af negativ indvirkning på prissætningen af erhvervslivet og dermed den grønlandske virksomheds udbytte af investeringen.

Udvalgets bemærkninger til forslaget

Udvalget finder, at der er tale om et meget nødvendigt og vigtigt lovforslag, der på en passende

måde har til formål at sikre, at Grønland får en screeningsordning, så man kan forhindre, at udenlandske investeringer kan udgøre en trussel mod Grønlands sikkerhed eller den offentlige orden. Samtidig er der behov for, at man rammer den rigtige balance, så man stadig vil kunne tiltrække udenlandske investeringer.

Udvalget konstaterer, at forslagens opbygning betyder, at det har et meget bredt anvendelsesområde

Udvalget er bekymret for, at forslagens opbygning betyder, at den frivillige tværsektorielle ordning i § 5 i praksis vil blive oplevet som obligatorisk for et stort antal i øvrigt harmløse dispositioner, hvilket skyldes forslagens indbyggede incitamentsstruktur.

Hvis en udenlandsk investor ikke benytter sig af den frivillige anmeldelsesordning i forslagens § 5, så betyder det bl.a., at:

- Den udenlandske investor har en retlig og forretningsmæssig usikkerhed i op til fem år efter, at den udenlandske investering er foretaget, jf. forslagens § 6.
- § 8 og § 11 betyder, at der er risiko for efterfølgende afslag, forbud og krav om afvikling.
- Indgribende bestemmelser om indhentelse af oplysninger og kontrol, herunder adgang til erhvervsmæssige lokaler uden en retskendelse og forpligtelse til at udlevere sådanne oplysninger, som Naalakkersuisut måtte finde er relevante, jf. forslagens §§ 12-13.
- Der kan fastsættes regler om, at fortrolige oplysninger, herunder forretningshemmeligheder mv., vil kunne videregives til andre myndigheder, jf. § 19, stk. 3.

Udvalget finder, at der er stor forskel mellem at bringe de ovenfor omtalte foranstaltninger i spil før den udenlandske investor har foretaget sin investering, dvs. i forbindelse med en godkendelsesprocedure, og så efter at investeringen er foretaget.

Udvalget er derfor bekymret for, hvorvidt forslaget skaber en incitamentsstruktur, hvor i hvert fald udenlandske investeringer af en vis størrelse nærmest per automatik bliver anmeldt. Det er i øvrigt en god ide, hvis man alene ser på de særligt følsomme sektorer som f.eks. kritisk infrastruktur, men man skal huske på, at forslaget har et særdeles omfattende anvendelsesområde, herunder f.eks. bl.a. leverandøraftaler og lån fra internationale banker.

Dertil kommer, at alle de dispositioner, der ender med at falde uden for § 4 om særligt følsomme sektorer på grund af afgrænsninger i efterfølgende bekendtgørelser, jf. forslagens § 4, stk. 3, principielt bliver omfattet af § 6. Dermed er der risiko for, at et meget stort antal i øvrigt harmløse dispositioner, vil blive anmeldt, hvilket udvalget finder problematisk af følgende grunde:

- Man risikerer, at det bliver markant dyrere at forvalte ordningen end oprindeligt antaget, selvom man må antage at godkendelsesprocenten lander over 99 pct.
- Man får et forringet erhvervsklima i Grønland, herunder hvis f.eks. udenlandske forretningspartnere og leverandører enten ikke ønsker at gøre forretninger i Grønland på grund af godkendelsesproceduren eller, hvis det påvirker omkostningsniveauet for grønlandske virksomheder.

Udvalget har i øvrigt noteret sig, at lovforslagets forpligtelser alene påhviler den udenlandske investor og ikke den grønlandske enhed.

Udvalget har endelig noteret sig, at det er ansøgeren, der skal afholde udgifterne til oversættelse fra dansk eller engelsk til grønlandsk, hvis Naalakkersuisut vurderer, at der er behov for oversættelse, når en ansøgning er indgivet på dansk eller engelsk, jf. forslagens § 17, stk. 2. I den forbindelse vil udvalget dog gerne understrege, at Naalakkersuisut skal prioritere det grønlandske sprog i overensstemmelse med selvstyrelovens § 20, hvoraf det fremgår, at grønlandsk er det officielle sprog i Grønland. Det er dette udgangspunkt, der bør tages i betragtning i forbindelse med implementeringen af lovforslaget.

Udvalgets indstillinger

Et flertal i udvalget bestående af Inuit Ataqatigiit, Demokraatit, Siumut og Atassut indstiller forslaget til vedtagelse.

Et mindretal i udvalget bestående af Naleraq afgiver følgende mindretalsudtalelse:

”Naleraq ønsker at der skal tages udgangspunkt i Kalaallit, når det gælder spørgsmålet om hvem der er udlænding i Grønland. Dette blev gjort klart i ordførerindlægget fra Naleraq under førstebehandlingen af punktet, samt til de efterfølgende udvalgs møder i forbindelse med udarbejdelsen af nærværende betænkning. Dette er beklageligvis ikke afspejlet i betænkningen, som flertallet i udvalget har godkendt.

I lovforslaget tages der udgangspunkt i dansk statsborgerskab, samt bosætningsforhold, når det gælder spørgsmålet om hvem der regnes for at være udlænding.

Naleraq ønsker også at bemærkningerne til lovforslaget bør inkludere de menneskeretlige aspekter ved forslaget med særligt fokus på Oprindelige Folks rettigheder.

Derudover mener Naleraq, at paragraf 26, stk. 2 bør omskrives, således at screeningen af udenlandske investeringer kan anvendes med tilbagevirkende kraft, da der allerede i forslaget indgår mekanismer om at ekspropriation med tilbagevirkende kraft. Der bør være mulighed i loven for at screeningen kan foretages med tilbagevirkende kraft siden 1953.”

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Mariane Paviasen Jensen
Formand

Juno Berthelsen
Næstformand

Lars Poulsen

Bentiarq Ottosen

Hans-Erik Enoksen